

92147-120

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže Joštova 8, Brno	
Došlo: 10 -04- 1997	
Číslo: 2162/97	Vyřizuje:
Přílohy: dle listin	

2A 9/96

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Vrchní soud v Olomouci rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Václava Novotného a soudců JUDr. Ludmily Valentové a JUDr. Marie Turkové v právní věci žalobce **Východočeská Energetika, a.s.**, Sladkovského 215, 501 03 Hradec Králové, proti žalovanému **Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže**, Brno, Joštova 8, o žalobě proti rozhodnutí ministra pro hospodářskou soutěž ze dne 20.5.1996 č.j. R 27/95,

t a k t o :

I. Rozhodnutí ministra pro hospodářskou soutěž ze dne 20.5.1996 č.j. R 27/95 se v části 2) zrušuje a v této části se vrací k dalšímu řízení.

II. Rozhodnutí Ministerstva pro hospodářskou soutěž ČR ze dne 30.6.1995 č.j. S 44/94-756/95-210 se v části 3) zrušuje a v této části se vrací k dalšímu řízení.

III. Ve zbytku se žaloba zamítá.

IV. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobce se včas podanou žalobou domáhal zrušení rozhodnutí ministra pro hospodářskou soutěž (dále jen „ministr“) ze dne 20.5.1996 č.j. R 27/95 a podle okolností i rozhodnutí Ministerstva pro hospodářskou soutěž (dále jen „Ministerstvo“) č.j. S 44/94 - 759/95 - 210 ze dne 30.6.1995, dále rozhodnutí ministra ze dne 28.3.1995 č.j. R 28/94 a rozhodnutí Ministerstva ze dne 31.10.1994 č.j. 210/478/94 a ze dne 31.8.1994 č.j. 210/407/94. Žalobce uvedl, že nesouhlasí s rozhodnutím žalovaného ministra, kterým změnil rozhodnutí Ministerstva tak, že žalobce tím, že v srpnu 1994 odmítl od společnosti INKA, s.r.o., Pardubice převzít přihlášku k odběru elektřiny a uzavřít smlouvu na dodávku elektřiny do odběrného místa Slatiňany 26, zneužil své monopolní postavení na trhu a za to mu byla udělena pokuta ve výši 250.000,- Kč. Uvedl zejména, že jednání žalobce (v právním stavu potřeby ukončit jeden smluvní vztah a současně založit smluvní vztah nový na jediné odběrné místo pro dodávku elektřiny) bylo v souladu s částí osmou Občanského zákoníku i s částí třetí Obchodního zákoníku, když pro předmětný smluvní vztah platí obchodní podmínky dodávky stanovící práva a povinnosti smluvních stran, tj. dodavatele a odběratele elektřiny podle uzavřené smlouvy. Poukázal přitom na bod 3 obchodních podmínek dodávek (dále jen „OPD“) podle nichž žalobce nemohl ukončit jednostranně smlouvu na dodávku elektřiny s původním odběratelem. Žalovaný v rozporu s obsahem spisu v rozhodnutí uvedl, že na OPD nebylo předmětem smluvních vztahů subjekty smlouvy na dodávku elektřiny poukázáno, což není pravda, neboť smluvní odběratel elektřiny svým vlastnoručním podpisem dne 5.8.1992 na přihlášce (smlouva na dodávku elektřiny) akceptoval pokyny na zadní straně přihlášky, kterými byly právě citované obchodní podmínky dodávky. Ty jsou ve východočeském regionu věci všeobecně známou a v soudní praxi aplikovanou. Poukázal také na povinnost žalobce postupovat podle zákona č. 79/1957 Sb., který předpokládá existenci OPD a splnění

přípojovacích podmínek při dodávce elektřiny. Poukázal také na to, že důkaz svědecké výpovědi JUDr. Matouše byl vyhodnocen nesprávně, neboť tvrzení svědka nebylo v řízení prokázáno, naopak bylo vyvráceno stranou žalobce. Hlavní příčinu nesprávných rozhodnutí žalovaného vidí žalobce ve vyhodnocení OPD v existujícím smluvním vztahu toliko jako vnitřní normy žalobce. Na podporu svého stanoviska poukázal na novou právní úpravu zákona č. 222/1994 Sb. a vyhl. č. 169/1995 Sb., která podle žalobce jeho postup plně legalizuje. Pokud jde o nesoučinnost smluvního odběratele, ta spočívala v tom, že bylo jeho povinností oznámit dodavateli elektřiny písemně 14 dní předem skutečnost o ukončení odběru elektřiny na odběrné místo, které bylo předmětem správního řízení. Současně bylo jeho povinností umožnit dodavateli tj. žalobci ukončit odběr, provést odečet elektřiny, demontáž měřidel, případně provedení dalších opatření, které souvisí s ukončením odběru. Smluvní odběratel elektřiny byl v prodlení s úhradou ceny elektřiny, nesporně byla prokázána nesoučinnost onoho smluvního odběratele elektřiny a za této situace by nebylo právně přípustné, aby žalobce odstoupil jednostranně od uzavřené smlouvy toliko na žádost společnosti INKA, s.r.o. Pardubice, která nebyla ve smluvním vztahu s žalobcem nebo v jiném vztahu se smluvním odběratelem elektřiny. Jednostranným odstoupením od smlouvy žalobce by nepochybně došlo k poškození smluvního odběratele elektřiny, společnost INKA trvala tedy protiprávně na tom, aby pro stejné odběrné místo došlo k uzavření smlouvy kupní na dodávku elektřin. Žalobce odkázal na znění § 344 Obchodního zákoníku, resp. § 48 Občanského zákoníku a výše cit. OPD. Závěrem žalobce uvedl, že žalovaný neuvedl konkrétní nedovolené jednání popř. porušení práva v řízení správním a nesprávně aplikoval existující důkazy uvedené ve spise. Podkladem pro vydání rozhodnutí žalovaného byly též zkreslené zápisy o ústních jednáních na které žalobce v průběhu řízení upozorňoval. Žalovaný se při svém rozhodování opíral o nedoložená tvrzení. Žalobce také namítal, že rozhodnutí žalovaného se opíralo o důkaz výpovědi starostky města Slatiňany a JUDr. Matouše, ačkoli obě osoby byly ve

věci zaujaté, dále že odmítnutou přihlášku k odběru elektřiny bylo možné doručit jiným způsobem, např. poštou a konečně poukázal na nedodržení lhůty podle § 14 zákona ze strany žalovaného.

Ve vyjádření k podané žalobě žalovaný zejména uvedl, že napadené rozhodnutí ministra již neobsahuje kvalifikaci zneužití monopolního postavení žalobce podmiňováním uzavření smlouvy na dodávku elektřiny úhradou dluhu za předchozího odběratele. Bylo prokázáno, že smluvní odběratel elektřiny Ján Petera uzavřel smlouvu o dodávce elektřiny s žalobcem na základě podání přihlášky k odběru elektřiny, přičemž součástí této smlouvy nebyly OPD, ale toliko „Pokyny odběratelům pro vyplnění silně orámované části přihlášky“ a dále „Poučení pro odběratele elektřiny“, ve kterém je odkaz na podmínky, za nichž dodavatel dodává elektřinu dle vyhl. č. 140/1978 Sb. platné až do 1.1.1995. V daném případě pak tato vyhláška umožňuje jednostranné ukončení smluvního vztahu dodavatelem v krátkých lhůtách. Původní smluvní odběratel elektřiny pozbyl ke dni 31.12.1993 právo užívání nebytových prostor ukončením smlouvy z důvodu neplacení nájemného. Stejně tak byl odběratel v prodlení s plněním několika zálohových plateb žalobci. Zneužití monopolního postavení bylo podle žalovaného prokázáno předložením listiny ze dne 15.8.1994 označené jako „Potvrzení o převzetí dokladu“, kde pracovníkem žalobce Vladimírem Sedlákem je písemně zdůvodněno nepřijetí přihlášky. Dále poukázal na písemné vyjádření obchodního ředitele žalobce Jaroslava Heligera a výpověď pana Sedláka, jakož i další písemná vyjádření žalobce, kde se zdůvodňuje, že tento nesmí ukončit smluvní vztah se smluvním odběratelem elektřiny z vlastního rozhodnutí, neboť právo jednostranného ukončení odběru přísluší podle obchodních podmínek dodávky jen smluvnímu odběrateli. Není tedy výrok rozhodnutí žalovaného o prokázání zneužití monopolního postavení opřen pouze o tvrzení jediného svědka JUDr. Matouše. Závěrem uvedl, že pokud jde o tvrzení o zkrešených zápisech o ústních jednáních, odkazuje na protokol z ústního jednání s

účastníkem řízení a se svědky ze dne 4.5.1995, kde byla dána účastníkovi možnost svou výpověď doplnit a zkusení zápisu nebylo žádnou z vyslechnutých osob namítáno. Navrhl zamítnutí žaloby.

Soud si vyžádal správní spis týkající se věci, z něhož vplynuly v nařízeném ústním jednání tyto rozhodné skutečnosti:

Dnem 16.8.1994 došel Ministerstvu podnět - stížnost od Města Slatiňany, že žalobce odmítá uzavřít smlouvu o odběru elektrické energie s novým vlastníkem objektu domu č. 26 v obci Slatiňany okres Chrudim firmou INKA, s.r.o. Pardubice s odůvodněním, že minulý nájemník Ján Petera dluží za odběr elektrické energie asi 370.000,- Kč a žalobce nechce nebo snad nemůže tomuto dlužníku zrušit smlouvu na odběr elektrické energie, aby mohl uzavřít smlouvu s novým vlastníkem nemovitosti. Uzavření nové smlouvy podmiňuje tím, že nejprve musí někdo, ať již minulý nebo nový vlastník uzavřít smlouvu o převzetí dluhu a tento dluh za dlužníka uhradit. K podnětu je přiloženo potvrzení o převzetí dokladu Východočeskými rozvodnými energetickými závody v Chrudimi ze dne 15.8.1994, v němž je uvedeno, že přihláška k odběru elektřiny nebyla převzata z důvodů trvání platnosti kupní smlouvy na odběratele: Restaurace U zámku - Petera. V současné době je přerušena dodávka elektřiny z důvodů neuhrazení faktury 92/93 a konečného účtu v částce cca 375.000,- Kč. Po zaplacení této pohledávky bude kupní smlouva zrušena a odběrné místo bude moci být převedeno na jiného odběratele a odběr elektřiny obnoven. Podepsán Vladimír Sedlák, vedoucí odboru obchodu s elektrickou energií. Dále pak stěžovatel doručil žalovanému smlouvu o pronájmu nebytových prostor domu č. 26, jež Městský úřad Slatiňany pronajal spolu s dalšími spoluvlastníky Jánou Peterovi. Smlouva obsahuje mimo jiné v bodě VIII. ustanovení, že úhradu za služby spojené s užíváním předmětných nebytových prostor (elektrická

energie, vodné a stočné apod.) hradí nájemce. Smlouva nabyla účinnosti 30.7.1992.

Žalobce se k problematice vyjádřil 23.8.1994 tak, že Ján Petera odmítal přijímat doporučené upomínky od žalobce a proto byla tomuto odběrnému místu v srpnu 1994 přerušena dodávka elektrické energie. Restaurace U zámku Slatiňany je již delší dobu mimo provoz a jelikož provozovatel Ján Petera neukončil odběr, bylo zahájeno ukončení odběru ze strany žalobce předáním všech podkladů k právnímu vymáhání 22.8.1994. Po převzetí tohoto případu soudem bude ukončen odběr elektřiny Jánovi Peterovi a poté lze přistoupit k přihlášení nového odběru a tím i řešit požadavek uplatněný Městským úřadem Slatiňany. Zaplacení pohledávek za předchozí právní subjekt novým odběratelem není podmínkou stanovenou žalobcem. Předpoklad vyřešení je nejpozději do poloviny září 1994. K tomu pak přiložil přihlášku k odběru elektřiny Jana Petery, dohodu o fakturování a placení ze 4.8.1992, kde v bodě 3, část „platební podmínky“ je uvedeno, že v případě nezaplacení faktury ani po předchozí doporučené upomínce nebo odpovědi na ni se bude dodavatele domáhat svých práv odpojením odběrného místa odběratele od veřejné sítě. Také připojil dodatek č. 1 k Dohodě o fakturování a placení maloodběru elektřiny organizacím a podnikatelů ze dne 30.9.1992, kde je stanoven závazek odběratele platit zálohy ve smluvené výši, dále rozhodnutí o registraci předmětu podnikání Jána Petery, jímž jsou stravovací služby a provoz pohostinství vydané Okresním úřadem v Ústí nad Orlicí dne 25.4.1991 a dále výpis neuhrazených faktur, saldo-konta odběrného místa na konečnou částku 363.829,10 Kč za období XI/92 - XII/93 a konečně sběrnou fakturu z 19.8.1993 do 18.3.1994, kde je k úhradě 363.829,10 Kč.

Podle výpisu z Obchodního rejstříku vedeného Okresním soudem v Hradci Králové, oddíl C, číslo vložky 6660, byla dne 1.8.1994

zapsána firma INKA, spol. s r.o., jejíž předmět podnikání je koupě zboží za účelem dalšího prodeje a prodej a ubytovací služby (dále jen „INKA“).

Rozhodnutím Ministerstva ze dne 31.8.1994 č.j. 210/407/94 bylo vydáno předběžné opatření, kterým se žalobci ukládá bez zbytečného odkladu převzít od společnosti INKA přihlášku k odběru elektřiny a po splnění všech nezbytných náležitostí ze strany společnosti INKA připojit odběrné místo Slatiňany č.p. 26. Ještě téhož dne bylo zahájeno správní řízení ve věci zneužívání monopolního postavení žalobce.

Při ústním jednání dne 6.9.1994 uvedl zástupce žalobce Jaroslav Heliger, obchodní ředitel, že důvodem pro neuzavření nové smlouvy na odběr elektřiny byla nezaplacená pohledávka 363.000,- Kč a neukončený odběr podle uzavřené kupní smlouvy s předchozím odběratelem na tomtéž odběrném místě. Podle podmínek kupní smlouvy ukončení odběru má být řešeno písemným doporučeným dopisem 14 dnů předem, aby mohl být proveden konečný odečet, demontáž měřidel, případná další opatření v souvislosti s ukončením odběru. Návrh na zahájení soudního vymáhání dluhu nebyl ke dni 6.9.1994 podán. K témuž dni však již nebrání nic k připojení nového odběratele a uzavření kupní smlouvy bude provedeno neprodleně. Žalobce momentálně ztrácí tržby v důsledku nulového odběru. Dále uvedl, že smlouva může být vypovězena teprve poté, kdy je zabezpečena návratnost pohledávek předchozího odběratele. Tedy je vypovězena od okamžiku předání věci k soudnímu vymáhání. Žalobce nemá žádnou směrnicí pro řešení těchto případů, ty se řeší individuálně. Také uvedl, že není obvyklé, aby žalobce navrhoval novému odběrateli převzetí závazku původního odběratele k úhradě dluhu, avšak v tomto konkrétním případě je z dokladů zřejmé, že pracovník závodu Chrudim takto postupoval. Žalobce se domnívá, že převzetí dluhu po předchozím odběrateli může

být pro nového odběratele výhodné. Starostka města Slatiňany Marie Málková trvala na stanoviscích uvedených v podnětu a jednatel společnosti INKA, Aleš Lomnický vyjádřil stejné stanovisko k projednávané věci jako starostka Málková. Protokol o jednání byl podepsán bez výhrad všemi účastníky tohoto jednání.

Dne 16.9.1994 Ministerstvo seznámilo žalobce s výsledky šetření.

Žalobce k tomu uvedl, že podle OPD, které jsou součástí všech smluvních vztahů s odběrateli v regionu, je předpokladem ukončení smlouvy o dodávce elektřiny vždy jednostranný právní úkon odběratele, který je předpokládán § 3 OPD. Bylo povinností smluvního odběratele elektřiny oznámit dodavateli písemně, a to doporučeným dopisem nejméně 14 dní předem ukončení odběru. Současně je jeho povinností umožnit dodavateli provedení konečného odečtu, demontáž měřidel, případně další opatření. Ve správním řízení bylo prokázáno, že tato zákonná povinnost smluvního odběratele na poskytnutí součinnosti nebyla splněna. Žalobce pak nesmí ukončit smluvní vztah s odběratelem elektřiny z vlastního rozhodnutí. Ve spise je dále založen seznam odběratelů, kteří odebírají elektrickou energii na odběrných místech, kde je pohledávka za původním odběratelem s vysvětlením (dopis ze dne 4.10.1994), že na těchto odběrných místech je stále pohledávka za původním odběratelem.

Ministerstvo vydalo dne 31.10.1994 pod č.j. 210/478/94 rozhodnutí, podle kterého jednání žalobce při uzavírání smlouvy v srpnu 1994 na dodávku elektřiny do objektu ve Slatiňanech 26, který je ve vlastnictví společnosti INKA, kdy žalobce podmiňuje uzavření smlouvy na dodávku elektřiny s novým vlastníkem společnosti uhrazením dluhu za dřívějšího odběratele a do té doby odmítá nového

odběratele připojit, má povahu zneužití monopolního postavení na trhu dodávek elektřiny. Toto jednání pak Ministerstvo zakázalo a uložilo pokutu ve výši 250.000,- Kč.

K podanému rozkladu žalobce, v němž rozvedl svůj dříve vyjádřený názor na nesprávnost postupu žalovaného, jakož i na skutečnost, že rozhodnutí bylo vydáno na základě nedostatečně zjištěného skutkového stavu při současném doplnění podkladů o fotokopii přihlášky k odběru elektřiny a dohody o fakturaci s podnikatelem Jánem Peterou (obsahově shodné jako kopie předložená starostkou Města Slatiňany), rozhodl ministr tak, že napadené rozhodnutí Ministerstva zrušil, věc mu vrátil k novému projednání a rozhodnutí s pokynem provést řádně důkazní řízení.

Při nařízeném ústním jednání dne 4.5.1995 předložil zástupce žalobce Ing. Josef Jehlička tiskopis přihlášky k odběru elektřiny, která v době smluvního vztahu s Jánem Peterou nahrazovala smlouvu a dohodu o placení. Ten také uvedl, že požádá-li jiná osoba než původní odběratel elektřiny o dodávku elektřiny, pak původní odběratel musí požádat o ukončení smluvního stavu, umožnit přístup k měřicím zařízením a musí být proveden konečný odpočet, demontáž měřidla a vystavena konečná faktura. Pokud se tak nestane, vyvolá žalobce společné jednání původního a nového odběratele z cílem tento stav vyřešit. Z výsledku pana Jiřího Maryšky, zaměstnance Městského úřadu Slatiňany, správní orgán zjistil, že nájemní smlouva s Jánem Peterou byla ukončena koncem roku 1993, neboť přestal platit nájem. Přitom do 11.8.1994 byla elektřina dodávána, až 12.8.1994 byl objekt bez proudu. Dne 12.8.1994 navštívil pan Maryška s Dr. Matoušem Lomnickým (zástupcem společnosti INKA) Východočeské elektrárny Chrudim, konkrétně pana Sedláka. Přihláška byla podaná 15.8.1994. Svědek JUDr. Matouš, který zastupoval firmu INKA uvedl, že při jednání s panem Sedlákem, dne 12.8.1994 se od něj

dozvěděl, že pokud dluh někdo nezaplatí, tak nepřevezme přihlášku k novému odběru. Svědek Jan Lomnický, zástupce firmy INKA uvedl, že mu pan Sedlák řekl, že nebudou-li splněny, nějaké podmínky, elektřina nepůjde. O jaké podmínky se jedná, nebylo svědkovi známo. Také byl vyslechnut jako svědek pan Vladimír Sedlák, vedoucí odboru obchodu elektrickou energií žalobce, který uvedl, že pan Lomnický s ním několikrát jednal ve věci způsobu připojení a sazeb za elektrickou energii, někdy koncem července nebo začátkem srpna asi 14 dnů před jednáním dne 12.8.1994. Přitom odmítl převzít přihlášku proto, že dosud trval smluvní vztah s Jánem Peterou. Vycházel ze zásady, že pokud není zrušen smluvní vztah s původním odběratelem, nelze převzít novou přihlášku. Úhradu dluhu za předchozího odběratele elektřiny nepožadoval. Žádný předpis ani instrukce o tom, jak postupovat v takových případech nejsou ve VČE dány, postupuje se vždy podle okolností kupní smlouvy a OPD.

Spis obsahuje výpis z obchodního rejstříku vedeného Okresním soudem v Hradci Králové, oddíl B, č. vložky 1008, kde byla 1.1.1994 Východočeská energetika, a.s. zapsána. Dále shora uvedený formulář kupní smlouvy o dodávce elektřiny maloodběratelům. Tato smlouva obsahuje § 3 s názvem Ukončení odběru. Podle něho odběratel se zavazuje předpokládaný termín ukončení odběru oznámit dodavateli písemně - doporučeným dopisem nejméně 14 dnů předem a umožnit mu provést konečný odečet, demontáž měřidel a případné další opatření související s ukončením odběru. Pokud odběratel nesplní povinnosti uvedené v odst. 1, hradí platby spojené s odběrem elektřiny až do uzavření kupní smlouvy s novým odběratelem nebo do odebrání měřících zařízení. Podle § 6 odst. 1 písm. e) dodavatel při splnění všech povinností souvisejících se zajištěním spolehlivosti a nepřetržitosti dodávky je oprávněn omezit nebo přerušit dodávku elektřiny na nezbytně nutnou dobu z důvodu neplacení odebrané elektřiny a záloh, kdy odběratel nereaguje na upomínky a předchozí výstrahu. Přihláška k odběru elektřiny, jejíž formulář je rovněž ve

spise založen, v ustanoveních nadepsaných Poučení pro odběratele elektřiny se odvolává na podmínky dodávek elektřiny ve smyslu vyhl. č. 140/1978 Sb.. Podle bodu 20 nezaplatí-li odběratel zálohu nebo nedoplatek z vyúčtování odebrané elektřiny ani po písemné upomínce organizace spojů, může mu dodavatel na požadavek organizace spojů přerušit dodávky elektřiny. Podle bodu 21 nezaplatí-li odběratel do 15ti dnů od přerušení dodávky elektřiny nedoplatek záloh nebo vyúčtování odebrané elektřiny, může mu dodavatel na požadavek organizace spojů zastavit dodávku elektřiny a odebrat měřicí zařízení. Podle bodu 23 hodlá-li odběratel ukončit odběr elektřiny, je povinen to oznámit dodavateli písemně nebo osobně nejméně 14 dnů předem a umožnit jeho pracovníkům provést konečný odečet, popř. odebrat měřicí zařízení. Podle bodu 24 neoznámil-li odběratel ukončení odběru nebo neumožnil-li dodavateli provedení konečného odečtu, je povinen zaplatit elektřinu odebranou až do uzavření smlouvy s novým odběratelem nebo o zastavení dodávky.

Dne 7.6.1995 seznámilo Ministerstvo žalobce s výsledky šetření. K tomu žalobce zaslal 13.6.1995 připomínky, v nichž mimo jiné uvedl, že jednání 15.8.1994 se účastnil toliko pan Aleš Lomnický a nikoliv další účastníci, že Ministerstvo opomnělo uvést, že zahájení dodávky elektřiny pro třetí osobu je podmíněno ukončením stávajícího odběru elektřiny, nebyl odstraněn rozpor ve výpovědi svědků, který se týkal podmiňování úhrady peněžitého dluhu převzetím přihlášky, přerušением dodávky elektřiny třetí osobě nebyl ukončen odběr elektřiny podle platné smlouvy, termín uplatnění práva vymáhat dluh po původním odběrateli soudní cestou je dán občanským (obchodním) zákoníkem a je v plné dispozici dodavatele elektřiny a že pohledávka za cenou spotřebované-odebrané elektřiny po lhůtě splatnosti není důvodem k ukončení smlouvy. V tom odkazuje na obchodní podmínky dodávky elektřiny (zákon č. 79/1957 Sb.) a na analogický výklad vyplývající z použití vyhl. č. 140/1978 Sb..

- 12 -

Rozhodnutím Ministerstva pro hospodářskou soutěž ze dne 30.6.1995 č.j. S 44/94 - 756/95 - 210 bylo rozhodnuto tak, že žalobce tím, že v srpnu 1994 odmítl převzít od společnosti INKA, přihlášku k odběru elektřiny a uzavřít smlouvu na dodávku elektřiny do odběrného místa Slatiňany č. 26, zneužil své monopolní postavení ve smyslu § 9 odst. 3 zákona. Toto jednání pak bylo zakázáno a žalobci udělena pokuta ve výši 250.000,- Kč. V odůvodnění tohoto rozhodnutí bylo mimo jiné uvedeno, že nebylo prokázáno, že převzetí přihlášky o odběru elektrické energie od společnosti INKA by žalobce podmiňoval úhradou dluhu za předchozího odběratele Jána Peteru. Avšak podle platných právních předpisů pro oblast dodávek elektřiny, kterým byl zákon č. 79/1957 Sb. o výrobě, rozvodu a spotřebě elektřiny a vyhl. č. 10/1958 Sb., o jednotných podmínkách pro připojování odběrných elektrických zařízení k zařízení pro veřejný rozvod, není výslovně zakázáno uzavřít více smluv na dodávku elektřiny do jednoho odběrného místa. Pouze vyhl. č. 23/1990 Sb. obsahovala ustanovení, podle něhož se pro každé odběrné místo uzavírala jedna smlouva, avšak tato vyhláška byla v roce 1990 zrušena zákonem č. 103/1990 Sb.. Z technického hlediska nic nebránilo tomu, aby dodávka elektřiny pro společnost INKA byla zahájena, neboť předchozímu odběrateli byla dodávka elektřiny přerušena a ten se v místě odběru již nezdržoval. Společnost INKA byla poškozena ve svých vlastnických právech, neboť bez dodávky elektřiny do uvedeného objektu, nemohla tento objekt v plném rozsahu a řádně užívat, přesto že tato společnost nebyla a není v žádném vztahu k původnímu odběrateli panu Peterovi a nijak se tedy nepodílela na vzniku dlužné částky tohoto odběratele. V dané oblasti není žádný jiný dodavatel elektřiny než žalobce. V tom, že žalobce neučinil nic pro to, aby ukončil smluvní vztah s dlužníkem a umožnil tak vlastníkovému objektu uzavřít novou smlouvu na dodávky elektřiny a v tom, že žalobce neučinil žádné kroky k zajištění dlužné částky, spatřuje Ministerstvo zneužití monopolního postavení. Při ukládání pokuty vzalo do úvahy, že jednání, které je v rozporu se zákonem, se dopustil monopolní dodavatel elektřiny. Zneužití postavení

monopolním dodavatelem vede k poškození spotřebitele, tj. v tomto případě společnosti INKA. V daném případě pak uzavření nové smlouvy nemohlo být dosaženo jiným způsobem, než právě úhradou dluhu za předchozího odběratele. Uložená pokuta tak odpovídá závažnosti protisoutěžního jednání žalobce.

Žalobce v rozkladu uvedl, že rozhodnutí nevychází ze skutečného stavu věci a důkazy provedené v řízení byly vyhodnoceny ve všech případech nesprávně. To platí též o důkazu podaného svědeckou výpovědí JUDr. Matouše. Žalobce poukázal na to, že použití OPD z jeho strany je přímo ze zákona předpokládán ve smyslu § 273 obchodního zákoníku. Žalobci je upírána možnost chovat se v souladu s § 43, 409 a násl., § 273 Obchodního zákoníku. Vyhodnocení důkazů pak nerespektuje §§ 14, 17 a 18 zákona č. 79/1957 Sb. a zákona 220/1994 Sb.. Poukázal na již dříve uplatňovanou námitku ohledně aktivního přístupu smluvního odběratele elektřiny při ukončení odběru s tím, že tato povinnost splněna nebyla a proto má zato, že není žádoucí ani právně přípustné, aby odstoupil jednostranně od uzavřené smlouvy na žádost třetí osoby. Ministerstvo neprokázalo, že by žalobce spojoval úhradu dluhu za nezaplacení ceny elektřiny třetí osobou jako podmínku připojení dalšího odběru elektřiny.

Rozhodnutím ministra ze dne 20.5.1996 č.j. R 27/95 bylo změněno napadené rozhodnutí Ministerstva tak, že žalobce tím, že v srpnu 1994 odmítl od společnosti INKA, převzít přihlášku k odběru elektřiny a uzavřít smlouvu na dodávku elektřiny do odběrného místa Slatiňany č. 26, zneužil své monopolní postavení na relevantním trhu, čímž porušil zákaz uvedený v § 9 odst. 3 zákona a za porušení této povinnosti se mu ukládá pokuta ve výši 250.000,- Kč. V odůvodnění pak ministr převzal podstatnou část odůvodnění rozhodnutí Ministerstva a k důvodům změny vydaného rozhodnutí uvedl, že nebylo prokázáno, že převzetí přihlášky od společnosti INKA by žalobce

podmiňoval úhradou dluhu za předchozího odběratele Jána Peteru. OPD nikterak neomezuje žádnou ze smluvních stran v možnosti postupu podle obecně závazných předpisů, tedy žalobce mohl smlouvu vypovědět podle těchto obecně závazných předpisů. Ministerstvo rozhodlo věcně správně, avšak ve výroku svého rozhodnutí neuvedlo, že se jedná o zneužití monopolního postavení na relevantním trhu. Proto žalovaný prvou část výroku napadeného rozhodnutí v tomto směru změnil a také vypustil ustanovení o zákazu zneužívání monopolního postavení, neboť se jedná o jednorázový delikt a k nápravě došlo již v roce 1994. Při úvaze o výši pokuty pak přihlédl k tomu, že monopolní dodavatel zneužitím svého postavení přímo poškodil spotřebitele INKA, která neměla možnost se obrátit na jiného dodavatele elektřiny. Pokud žalobce v rozkladu namítal, že uzavření smlouvy s budoucím odběratelem předpokládá součinnost zúčastněných stran, pak je třeba uvést, že budoucí odběratel nemá žádnou možnost situaci ovlivnit. I tento postoj žalobce je projevem jeho postavení monopolního dodavatele elektřiny, když se domnívá, že by jeho problémy s bývalým odběratelem měly být řešeny za součinnosti odběratele budoucího. Přitom za zneužití monopolního postavení bylo považováno jen takové jednání, které potvrdili sami pracovníci žalobce a obsah rozporných výpovědí svědků pana Sedláka a JUDr. Matouše byl hodnocen ve prospěch žalobce. V konkrétním případě ani přihláška k odběru elektřiny, ale ani dohoda o fakturování a placení uzavřená s Janem Peterou na OPD neodkazuje.

Soud v nařízeném jednání přezkoumal rozhodnutí žalovaného včetně řízení, které mu předcházelo, ale žalobu neshledal důvodnou. O námitkách žalobce uvážil takto:

Ve správním soudnictví přezkoumávají soudy na základě žalob nebo opravných prostředků zákonnost rozhodnutí orgánů veřejné správy. Podle § 249 odst. 1 o.s.ř. řízení se zahajuje na návrh,

který se nazývá žalobou. Podle druhého odstavce pak žaloba musí kromě obecných náležitostí podání obsahovat označení rozhodnutí správního orgánu, které napadá, vyjádření v jakém rozsahu se toto rozhodnutí napadá, uvedení důvodů, v čem žalobce spatřuje nezákonnost rozhodnutí správního orgánu a jaký konečný návrh činí.

Podle § 250i odst. 1 o.s.ř. při přezkoumávání zákonnosti rozhodnutí je pro soud rozhodující skutkový stav, který tu byl v době vydání napadeného rozhodnutí; dokazování se neprovádí. Podle třetího odstavce pak k vadám řízení před správním orgánem soud přihlédne, jen jestliže by vzniklé vady mohly mít vliv na zákonnost napadeného rozhodnutí.

Žalovaný přesně a úplně zjistil skutečný stav věci na základě důkazů, které byly dostatečné pro vydání rozhodnutí. Nad veškerou pochybnost bylo zjištěno, že žalobce, respektive jeho pracovník rozvodného závodu Chrudim, odmítl dne 15.8.1994 přihlášku pro odběr elektrické energie z důvodů trvání platnosti kupní smlouvy na odběratele Restaurace U zámku - Petera. K uvedenému datu byla přerušena dodávka elektřiny. Tato skutečnost byla prokázána jednak svědeckou výpovědí pana Vladimíra Sedláka, pracovníka rozvodného závodu v Chrudimi, jednak kopií „potvrzení o převzetí dokladu“ ze dne 15.8.1994 podepsaného panem Sedlákem. Tuto skutečnost nezpozoroval ani žalobce, který však nesouhlasil se správností tvrzení žalovaného o tom, že předpokladem převzetí přihlášky k odběru elektřiny mělo být uhrazení dluhu za dřívějšího odběratele. Námitka vedená tímto směrem je však nedůvodná, neboť žalovaný nic takového ve svém rozhodnutí netvrdí, tedy ani v prvním ani ve druhém stupni, když právě neprůkaznost onoho tvrzení byla důvodem zrušení rozhodnutí ministerstva již ze dne 31.10.1994. Žalovaný nadále toto své tvrzení a důvod k posouzení jednání žalobce jako protisoutěžní nezohlednil a rozporné výpovědi svědků pana Sedláka a JUDr. Matouše

posoudil ve prospěch žalobce. V té souvislosti se připomíná, že zák.č. 71/1967 Sb., o správním řízení (Správní řád) pojem podjatého či zaujatého svědka nezná. Důkaz podaný svědeckou výpovědí hodnotí správní orgán podle zásady uvedené v § 34 odst. 5 spr.ř.. Bez námitek žalobce zůstává i zjištění žalovaného o tom, že po vydání předběžného opatření ministerstva ukládajícího žalobci mimo jiné připojit odběrní místo Slatiňany 26, připojení tohoto odběrného místa nic nebrání, jak plyne z výpovědi Jaroslava Heligera, obchodního ředitele žalobce. Žalobce však poukazuje na právní stránku věci, kterou měl žalovaný nesprávně posoudit. K tomu soud zaujímá toto stanovisko.

Podle § 245 odst. 2 o.s.ř. u rozhodnutí, které správní orgán vydal na základě zákonem povolené volné úvahy (správní uvážení), přezkoumává soud pouze, zda takové rozhodnutí, nevybočuje z mezí a hledisek stanovených zákonem.

Podle zákona o ochraně hospodářské soutěže (zákon č. 63/1991 Sb. ve znění zákonů č. 495/1992 Sb. a č. 286/1993 Sb.), § 1 odst. 1 účelem tohoto zákona je ochrana hospodářské soutěže na trhu výrobků a výkonů (dále jen „zboží“) proti jejímu omezování, zkreslování, nebo vylučování (dále jen „narušování“). Podle § 2 odst. 1 písm. a) se tento zákon vztahuje na fyzické a právnické osoby, které se účastní hospodářské soutěže, i když nejsou podnikatelé (dále jen „soutěžitelé“).

Podle § 9 odst. 1 zákona získá-li soutěžitel sám nebo v dohodě s jinými soutěžiteli takové postavení na relevantním trhu, že není vystaven soutěži vůbec (monopolní postavení), popřípadě není vystaven soutěži podstatné (dominantní postavení), je povinen tuto skutečnost neprodleně ohlásit ministerstvu. Podle odstavce 2

dominantní postavení na trhu má soutěžitel, který dodávkami na relevantním trhu zajišťuje v období kalendářního roku nejméně 30% dodávek shodného, porovnatelného, nebo vzájemně zastupitelného zboží.

Podle třetího odstavce monopolní nebo dominantní postavení nesmí být soutěžitelem zneužíváno na újmu jiných soutěžitelů nebo spotřebitelů ani na úkor veřejného zájmu. Zneužitím je zejména a) přímé nebo nepřímé vynucování nepřiměřených podmínek ve smlouvách s jinými účastníky trhu, zvláště vynucování plnění, jež je v době uzavření smlouvy v nápadném nepoměru k poskytovanému protiplnění, b) vázání souhlasu s uzavřením smlouvy na podmínku, že druhá smluvní strana odebere i další plnění, které s požadovaným předmětem smlouvy věcně ani podle obchodních zvyklostí nesouvisí, c) uplatňování rozdílných podmínek při shodném, či srovnatelném plnění vůči jednotlivým účastníkům trhu, jimiž jsou tito účastníci v hospodářské soutěži znevýhodňováni, d) zastavení či omezení výroby, odbytu nebo technického vývoje zboží za účelem získání neoprávněného hospodářského prospěchu na úkor kupujících.

V daném případě není zpochybňována osobní působnost zákona na žalobce, to znamená, že monopolní postavení žalobce jako předpoklad k uplatnění zákona ze strany žalovaného není rozporováno a žalobce tedy spadá pod režim § 9 odst. 3 zákona.

Zákon v demonstrativním výčtu § 9 odst. 3 obsahuje kogentní ustanovení o zákazu zneužívání monopolního postavení. Přitom není rozhodující, jakou formou je skutková podstata tohoto správního deliktu naplněna. Zda tedy jde například o jednání bezprostřední nebo odkazující na jiné skutečnosti, jejichž určení je v dispozici soutěžitele. V daném případě žalobce argumentuje tím, že nebylo

možné založit nový smluvní vztah, aniž by byl ukončen předchozí; přitom poukázal na smluvní úpravu opírající se o Obchodní a Občanský zákoník a zejména OPD. Obchodní podmínky dodávky však nejsou upraveny ani zákonem, dokonce ani vyhláškou, ale jsou postaveny výhradně na smluvním principu. Přitom žádné smluvní ujednání nemůže překročit rámec kogentní právní úpravy. Nelze tedy jednat v rozporu se zákonem s odvoláním se na smluvní volnost. Ve vnitrostátním právu není smlouva považována za pramen objektivního práva, leda inter partes, a to výlučně v mezích kogentního práva. Úprava daná smlouvou, ať již pojmenovanou, nebo nepojmenovanou, nesmí odporovat kogentním právním normám (narozdíl od dispozitivních). Přitom porušení ius cogens zapříčiní neplatnost smlouvy, zcela nebo zčásti. Právo kogentní je silnější než lex contractus. Přitom svoboda utvořit obsah smlouvy může být omezena na volbu mezi možnostmi ji přijmout nebo nepřijmout. Je pak teoretickou otázkou, zda není v konkrétních případech založen důvod jejich neplatnosti, např. dle § 39 Občanského zákoníku. V posuzovaném případě však postačí, jestliže smluvní ujednání působí proti § 9 odst. 3 zákona, který bezpochyby kogentní normou je.

Žalobce uzavírá s odběrateli takové smlouvy, které ve svém důsledku v daném případě postihly žadatele o odběr elektřiny tím, že mu byla odpírána dodávka elektřiny do doby, než žalobce přiměje dosavadního odběratele k ukončení odběru podle smluvních podmínek, které mají charakter adhezní smlouvy, jak bylo podáno výše. Nový odběratel se na stanovení obsahu smlouvy nepodílí a ve smlouvě určený způsob ukončení smluvního vztahu neodpovídá takové situaci na trhu dodávek elektrické energie, kdy by nový žadatel o odběr elektřiny mohl žádat o dodávku elektřiny jiného soutěžitele a mohl tak eliminovat negativní dopad prodlení způsobeného neukončením předchozího smluvního vztahu na totéž odběrní místo.

Žalobci se nepodařilo ukončit smluvní vztah s předchozím odběratelem elektřiny proto, že již samotné nastavení podmínek žalobcem, za nichž k ukončení odběru má dojít je takové, že řešení problému souvisících s neplacením či neposkytnutím součinnosti ze strany smluvního odběratele má přímý dopad na žadatele o připojení odběrního místa, aniž by to bylo právně či technicky nezbytné a nepříznivé dopady z toho plynoucí se přesouvají právě na něj. Děje-li se tak s poukazem na smluvní obchodní podmínky dodávky, pak právě tyto OPD znevýhodňují nepřiměřeně žadatele o odběr elektřiny a takovéto jednání žalobce má charakter zneužití monopolního postavení na trhu. Žalobce nemá žádný zákonný důvod pro to, aby uzavření smlouvy s žadatelem (společností INKA) vázal na vyřešení právních vztahů s takovým odběratelem, kterému nesvědčí ani uživatelský či vlastnický titul k nemovistosti, s níž je odběrní místo spojeno. Firma INKA je vlastníkem objektu a nelze v žádném případě připustit, aby jí bylo bráněno v řádném výkonu vlastnických práv z důvodů, které nezapříčinila. Jednání žalobce spadá pod ustanovení § 9 odst. 3 zákona, které uvádí pouze příkladný výčet jednání, která lze za zneužití monopolního postavení považovat. Popsané jednání je obdobou ustanovení § 9 odst. 3 písm. c) zákona, neboť firma INKA byla znevýhodněna jako spotřebitel, když jí bylo odepřeno plnění dodávek elektrické energie a přitom splňovala všechny předpoklady stanovené právními předpisy. Formulací OPD si žalobce nevytvořil zákonný rámec pro svou smluvní činnost, ale naopak připravil prostředek pro porušení zákona o ochraně hospodářské soutěže.

Žalobce se odvolává na to, že nemohl ukončit jeden smluvní vztah a protože šlo o totéž odběrní místo, nemohl založit smluvní vztah nový. Soud zdůrazňuje, že právní předpisy nezakazují uzavřít novou odběrní smlouvu na totéž odběrní místo, pokud ovšem žadatel splní připojovací podmínky.

Podle zákona č. 79/1957 Sb. o výrobě rozvodu a spotřeby elektřiny (elektrizační zákon), podle § 16 organizace v působnosti ministerstva energetiky dodávají elektřinu v rámci státního plánu rozvoje národního hospodářství na základě sjednané smlouvy všem odběratelům, u nichž jsou splněny podmínky pro účelné a hospodárné připojení jejich zařízení k zařízení pro veřejný rozvod elektřiny, vyhovuje-li zařízení odběratele bezpečné a hospodárné dodávce a nebrání-li tomu okolnosti, které dodavatel nemohl bez svého zavinění odvrátit ani zdolat. Podle § 17 pak energetické podniky připojí odběrná elektrická zařízení k zařízení pro veřejný rozvod elektřiny v rámci státního plánu rozvoje národního hospodářství, podle připojovacích podmínek, které stanoví Ministerstvo energetiky v dohodě se zúčastněnými ústředními úřady a orgány. Podle § 18 odst. 2 podmínky mohou stanovit povinnost odběratele složit přiměřenou jistotu ná odběr elektřiny a pronajatá měřicí zařízení, povinnost zaplatit určitou peněžní částku jako náhradu škody, jejíž výši nelze přesně zjistit, nebo jako náhradu za způsobené drobné škody na zařízeních energetických podniků a případy, ve kterých může dodavatel přerušit nebo zastavit dodávku elektřiny.

Podle § 16 vyhl. č. 10/1958 Ú.l., připojovací podmínky k veřejnému rozvodu elektřiny, rozvodný energetický podnik připojí k zařízení pro veřejný rozvod elektřiny pouze takové odběrné elektrické zařízení (jeho část), které odpovídá podané přihlášce projektu projednávaného podle § 15 této vyhlášky, je provedeno podle státních technických norem a vyhovuje těmto připojovacím podmínkám. Vlastní postup při připojování pak upravují státní technické normy.

Podle § 14 vyhl. č. 140/1978 Sb., o dodávce elektřiny obyvatelstvu podle odst. 1 hodlá-li odběratel ukončit odběr elektřiny, je povinen to oznámit dodavateli písemně nebo osobně nejméně 14 dnů předem a umožnit jeho pracovníkům provést konečný

odečet, popř. odebrat měřicí zařízení. Podle druhého odstavce neoznámil-li odběratel ukončení odběru nebo neumožnil-li dodavateli provedení konečného odečtu, je povinen zaplatit elektřinu odebranou až do uzavření smlouvy s novým odběratelem nebo do zastavení dodávky.

Zákon č. 222/1994 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o Státní energetické inspekci nabyl účinnosti 1.1.1995. Vyhláška č. 169/1995 Sb., kterou se stanoví podrobnosti o podmínkách a dodávek elektřiny a o způsobu výpočtu škody vzniklé dodavateli neoprávněným odběrem elektřiny nabyla účinnosti 15.8.1995. Žádnou z těchto právních norem nelze na daný případ aplikovat, neboť k jednání žalobce došlo v roce 1994.

Také žádný ze shora uvedených předpisů, upravujících dodávky elektřiny neobsahuje cokoli, co by mohlo být předpokladem pro vázání uzavření odběrní smlouvy na podmínku ukončení předchozího odběru. Naopak ze samotného § 14 vyhlášky č. 140/1978 Sb. vyplývá, že dodavatel elektřiny může uzavřít smlouvu s novým odběratelem s tím důsledkem pro odběratele, který nevykázal potřebnou součinnost, že je totiž povinen zaplatit elektřinu odebranou až do uzavření této nové smlouvy. To konečně obsahuje i „poučení pro odběratele elektřiny“ na zadní straně přihlášky k odběru elektřiny, jak ji předložil žalobce.

Soud nezpochybňuje právo žalobce ve smlouvě řešit další otázky ve smyslu příslušných ustanoveních Občanského a Obchodního zákoníku, avšak s výhradou shora rozvedenou, že tato ujednání nemohou překročit rámeček kogentních právních předpisů. Přitom poukaz na § 273 Obchodního zákoníku není na místě, neboť sice nepochybně lze poukázat na obchodní podmínky, avšak ani tyto nelze nadřadit

kogentnímu ustanovení zákona, tedy nesmějí být s ním v rozporu. Obdobně neobstojí ani odkaz na § 48 OZ a 344 Obch.Z., když bylo věcí žalobce, aby dbal dodržení takové formulace smlouvy, která nepovede k diskriminaci třetích, na smlouvě nezúčastněných osob a jak již bylo vysvětleno, je to právě žalobce, který předkládá smlouvy formulářové. Za této situace je nadbytečné zabývat se tím, do jaké míry bylo při sepsání smlouvy s dlužným odběratelem poukazováno na OPD, neboť není protizákonné, že je žalobce učinil součástí smlouvy ale to, že jednal způsobem, který byl shora popsán a odporuje § 9 odst. 3 zákona. Žalovaný naprosto správně označil za protisoutěžní odmítnutí přihlášky k odběru elektřiny a uzavření smlouvy na dodávku elektřiny. Nebylo přitom nutné, aby INKA podávala přihlášku znovu jinou cestou, např. poštou. Za podstatnou byla považována skutečnost, že se firma INKA, nikterak nepodílela na vzniku dlužné částky a neměla možnost do právního vztahu mezi žalobcem a dlužníkem vstoupit. Správně také bylo poukázáno na to, že žalobce neměl vůbec oporu v právním předpisu pro vázání vzniku smlouvy na ukončení smlouvy jiné. K názoru ministra je třeba dodat, že OPD nejenže neomezují strany v možnosti postupu podle obecných předpisů, např. § 517 OZ, ale dokonce samy citací vyhlášky č. 140/78 Sb. sepsání smlouvy s novým odběratelem při ukončení odběru odběratele původního (viz. bod 24 OPD) předpokládají. V tomto případě byla dodávka elektřiny již přerušena a nebylo pochyb o tom, že novým vlastníkem je třetí osoba (firma INKA). Naléhavost zájmu f. INKA na připojení odběrného místa přitom nesehrává z pohledu vlastního porušení § 9 odst. 3 zákona žádnou roli.

Podle § 250i odst. 1 o.s.ř. při přezkoumávání zákonnosti rozhodnutí je pro soud rozhodující skutkový stav, který tu byl v době vydání napadeného rozhodnutí; dokazování se neprovádí. Žalovaný zjistil skutečný stav věci dostatečným způsobem a jeho rozhodnutí bylo věcně správné pro důvody soudem vyložené a v souladu se zákonem. Proto soud podle § 250j odst. 1 o.s.ř. žalobu zamítl, pokud

jde o výrok pod bodem jedna rozhodnutí ministra z 20.5.1996, v části dva výroku podle § 250j odst. 2 o.s.ř. rozhodnutí ministra zrušil, protože výrok o uložení pokuty nebyl zdůvodněn způsobem, který by vylučoval úvahy o zcela volném uplatňování sankční pravomoci. Rozhodnutí o pokutě totiž nebylo náležitě odůvodněno, aby z něj bylo patrné, proč žalovaný uložil pokutu právě ve výši 250.000,- Kč, tedy zejména, zda vzal v úvahu čistý obrat žalovaného za poslední ukončený kalendářní rok, nebo proč tak neučinil, jak posoudil, zda žalovanému nevzešel z posuzovaného jednání majetkový prospěch, jak byla posouzena nebezpečnost jednání žalobce. Uložená pokuta by také měla splňovat princip proporcionality mezi protiprávním jednáním a sankcí. Z podaného odůvodnění žalovaným to však patrné není. Protože stejnou vadou trpí i rozhodnutí prvního stupně, bylo i toto, ve výroku č. 3 zrušeno, ve smyslu § 250j odst. 2 o.s.ř. pro nepřezkoumatelnost pro nedostatek důvodů.

Žalovaný užil institutu správního uvážení při podřazení posuzovaného jednání pod dikci § 9 odst. 3 zákona, tedy tzv. generální klauzuli. Jeho postup byl soudem posouzen jako odpovídající zákonu, když formulace tohoto ustanovení demonstrativně vypočítávající způsoby zneužití dominantního postavení umožňuje považovat i jiné, než zákonem citované formy jednání soutěžitele za zneužití dominantního postavení. Je dáno na správním orgánu pečlivě zvážení všech okolností případu, aby bylo možné vyloučit úvahy o voluntárním rozhodování tohoto orgánu moci výkonné. Smyslem zákona je ochrana hospodářské soutěže, tedy zajištění fungující soutěže na trhu. Citované ustanovení zákona chrání i spotřebitele, pokud jim byla způsobena újma jednáním monopolního soutěžitele. Žalovaný způsobení újmy bezpečně prokázal (nemožnost řádně užívat nemovitost společností INKA). Z obsahu příkladného výčtu zneužití dominantního postavení na trhu je patrné, že odmítnutí dodávek bez objektivních příčin svým charakterem plně odpovídá tomuto výčtu. Soud připomíná, že s ohledem na článek 64 odst. 2 Evropské dohody zakládající přidružení mezi Českou republikou na jedné straně a Evropskými

společenstvími a jejich členskými státy na straně druhé, tato forma zneužití, jakož i řada dalších (dravé ceny, bránění souběžnému obchodu a podobně) je běžně sankcionována praxí Komise Evropského společenství a Evropského soudního dvora, a to při aplikaci článku 86 Smlouvy zakládající EHS, který užívá rovněž pouze demonstrativního výčtu. Aplikace ustanovení § 9 odst. 3 zákona je v plném souladu s účelem zákona o ochraně hospodářské soutěže a podřazení předmětného jednání žalobce pod toto zákonné ustanovení, je v plném souladu se zásadami volného uvážení. Žalovaný však nevycházel výlučně z volného uvážení, ale z pravidel daných § 9 odst. 3 zákona.

Podle § 247 odst. 2 o.s.ř. u rozhodnutí správního orgánu vydaného ve správním řízení je předpokladem postupu podle hlavy druhé části páté o.s.ř., aby šlo o rozhodnutí, jež po vyčerpání řádných opravných prostředků, které jsou pro ně připuštěny, nabylo právní moci. Podle § 250j odst. 2 o.s.ř. dojde-li soud k závěru, že správní rozhodnutí posoudilo věc po právní stránce nesprávně, nebo že zjištění skutkového stavu, z kterého vycházelo správního rozhodnutí, je v rozporu s obsahem spisu, nebo že zjištění skutkového stavu je nedostačující k posouzení věci, zruší rozsudkem napadené rozhodnutí správního orgánu a podle okolností i rozhodnutí správního orgánu prvého stupně a vrátí věc žalovanému správnímu orgánu k dalšímu řízení. Soud zruší napadená rozhodnutí i tehdy, ukáže-li se až při jednání, že jsou nepřezkoumatelná pro nesrozumitelnost nebo nedostatek důvodů. Podle odstavce třetího správní orgány jsou vázány právním názorem soudu. Protože soud shledal napadené rozhodnutí žalovaného nepřezkoumatelným pro nedostatek důvodů toliko v části již se ukládá žalobci pokuta, avšak v meritu věci žádnou nezákonnost ze strany žalovaného neshledal, byl důvod pro to, aby bylo zrušeno rozhodnutí prvostupňového orgánu žalovaného, toliko v části třetí, které se týkalo rovněž uložení pokuty žalobci a trpělo stejnými vadami, jako

rozhodnutí ministra. Vzhledem k tomu, že rozhodnutí ministra ze dne 28.3.1995 zrušovalo prvostupňové rozhodnutí Ministerstva z 31.10.1994, nebylo opodstatněné pro úvahy o zrušení i těchto rozhodnutí, která byla v průběhu správního řízení postupně vydávána. Pokud se týká rozhodnutí Ministerstva z 31.8.1994, pak šlo o vydání předběžného opatření, které je vyloučeno z přezkumu soudem podle § 248 odst. 2 písm. e) o.s.ř..

Co se týče námitky žalobce ohledně zkreslených zápisů o jednání, které pořizoval žalovaný, pak z obsahu spisu nevyplývá žádná konkrétní okolnost, která by poukazovala na oprávněnost takovéto námitky, když žalobce všechny výpovědi bez připomínek podepsal, a to bez jakýchkoliv výhrad, respektive nikdy nespécifikoval žádnou konkrétní výhradu, vyjma takové, která se týkala až posouzení určitých skutečností, které byly předmětem příslušného jednání. Pokud tím žalobce mínil uvést, že žalovaný nesprávně posoudil obsah pořizovaných zápisů a v tomto smyslu pak hovořil o zkreslení, pak se k této námitce soud vyjádřil v předchozích odstavcích. Pro tvrzení o zkreslení vlastních zápisů však nesvědčí vůbec nic. K otázce nedodržení lhůty žalovaným podle § 14 zákona soud uvádí, že podle odst. 5 cit. paragrafu pokuty může Ministerstvo uložit do jednoho roku od zjištění porušení povinnosti, nejpozději však do tří let následujících po roce, ve kterém byla tato povinnost porušena. Žalovaný však tuto lhůtu dodržel, neboť okamžik zjištění porušení povinnosti spadá pod stejný den, ve kterém Ministerstvo vyslechlo účastníka řízení, t.j. 6.9.1994, neboť až z obsahu protokolu z tohoto ústního jednání si již mohl žalovaný učinit představu o tom, zda došlo k porušení zákona, když informace předtím získané tomuto porušení pouze nasvědčovaly. Rozhodnutí o uložení pokuty bylo vydáno dne 30.6.1995, neboť rozhodnutí ministra o rozkladu ze dne 20.5.1996 pouze měnilo předchozí rozhodnutí pokud jde o zákaz uvedeného jednání, ale skutkové zjištění a právní

posouzení zůstaly nedotčeny. Na tom nic nemění formulační upřesnění, že se tak stalo na relevantním trhu.

Soud neakceptoval námitku nedostatku pasivní legitimace na straně žalovaného, podle kterého měl být žalován předseda vlády ČR pověřený řízením Ministerstva, neboť od podání žaloby do výnesení rozsudku bylo zrušeno Ministerstvo a jeho kompetence přešly na nově zřízený Úřad pro ochranu hospodářské soutěže. Je tedy věcí soudu podle zásady jura novit curia, aby nadále jednal s tím, kdo je nadále věcně příslušný stejné pravomoci uplatňovat (srov. § 90, 250 odst. 4 o.s.ř.). V daném případě tedy s účinností od 1.11.1996 přešla na Úřad pro ochranu hospodářské soutěže podle § 1 odst. 5 písm. e) zák. č. 272/1996 Sb., dosavadní působnost vyplývající ze zákona a dalších právních předpisů z Ministerstva. Podle zákona č. 273/1996 Sb., o působnosti Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže v čele Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže v čele Úřadu je předseda (§ 1 odst. 3) a kompetence Úřadu jsou vymezeny v § 2 tak, že Úřad vytváří podmínky pro podporu a ochranu hospodářské soutěže, vykonává dohled při zadávání veřejných zakázek a další působnosti stanovení zvláštními zákony. Přitom funkce předsedy tohoto úřadu není koncipována jako orgán veřejné správy, ale jako vedoucí ústředního orgánu. Pak také s poukazem na § 61 zák.č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád) rozhoduje o rozkladu jako vedoucí ústředního orgánu státní správy, nikoliv jako nadřízený správní orgán. Proto i orgánem, který vydal rozhodnutí v posledním stupni je žalovaný Úřad pro ochranu hospodářské soutěže.

Soud nepřiznal žádnému z účastníků právo na náhradu nákladů řízení, neboť žalovanému tato náhrada ze zákona nenáleží, a pokud jde o žalobce, který byl částečně úspěšný, soud zvážil za důvod hodný zvláštního zřetele ve smyslu § 250k odst. 1 věta druhá OSŘ

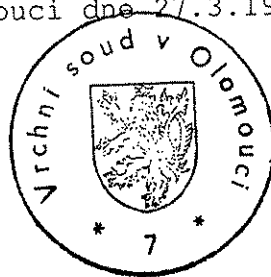
skutečnost, že žalobce se dopustil jednání v rozporu se zákonem č. 63/1991 Sb., a že důvod pro zrušení výroku o pokutě spočíval výlučně v tom, že nebyl dostatečným způsobem odůvodněn, aby soud mohl přezkoumat jeho přiměřenost, nikoliv však pro to, že by tato pokuta vůbec neměla být uložena.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí **n e n í** opravný prostředek přípustný (§ 250j odst. 4 o.s.ř.).

V Olomouci dne 27.3.1997

Za správnost vyhotovení:

F. Štípa

JUDr. Václav Novotný
předseda senátu